СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 57. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 11-го березня 1938. No. 57. Jersey City, N. J., Friday, March 11, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЕРЕВОДЯТЬ КОНТРОЛЮ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ. — Від минулого понеділка головна контрольна комісія У. Н. Союзу переводить контролю діловодства У. Н. Союзу. Присутні є всі контрольори: голова контрольної комісії Д. Капітула й члени — д-р А. Кібзей, адв. О. Малицький, інж. С. Куропась і адв. Р. Смук. Контроля буде тягнутись до кінця цього тижня. З початком наступного тижня розпічнеться річне пленарне засідання головного уряду.

ГОСТРІ ДЕБАТИ В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНҐТОН. — У федеральнім сенаті далі ведуться гострі дебати над справою адміністрації „Тенесі Велей Оториті". Републиканський сенатор Бриджес закидав директорові Лілієнталеві, що він поступав у „Сі Ві Ей" мов який Гітлер, не питаючи нічиєї ради. Бриджес також закидав марнотратство державних грошей. Він почав описувати господарку в „Ті Ві Ей" порівнанням з купном одного осла. Та як лиш згадав осла, інші конґресмени перестерегли його, щоб не говорив власного опису життя. Та це не збило Бриджа з пантелику і він почав говорити, що заряд „Ті Ві Ей" витратив поверх чотири тисячі долярів на купно одного спеціяльного осла, а потім продав його за 300 долярів. Знов посипались гострі заміти, чому заряд шукав у далеких краях осла, коли міг його скоро дістати в стейті, звідки походить Бриджес. Та на це Бриджес відповів, що заряд „Ті Ві Ей" міг іще лекше дістати осла, а саме, міг зняти його з емблему Демократичної Партії... Ціла дебата над „Ті Ві Ей" зводиться покищо до того, чи діяльність „Ті Ві Ей" має контролювати сам уряд, чи спеціяльна конґресова комісія.

СУМНІ ВИПАДКИ В ОРҐАНІЗОВАНІМ РОБІТНИЧІМ РУСІ.

ГЕТБОРО (Пенсилвенія). — Тут зайшов прикрий випадок, який яскраво ілюструє нездорові відносини в американськім орґанізованім робітнинім русі. Робітники місцевої стальовні належали до двох юній: до юнії А.Ф.П. і К.П.О. Юнія К.П.О. рішила вийти на сидячий страйк. Друга юнія не протестувала. Страйк тягнувся пять тижнів. Юнія А. Ф. П. почала денервуватись і натискати на юнію К. П.О., щоб залагодила страйк. Але до залагодження не приходило. Тоді члени юнії А.Ф.П. в числі кількох соток напали на страйкуючих членів К.П.О. в числі півтори сотки і старалися силою їх викинути з фабрики та розпочати роботу. Вивязалася між тими двома робітничими орґанізаціями завзята боротьба, в якій було чимало ранених. Щойно скріплена поліція привернула порядок.

ПОВАЛИЛИ ПОДАТОК „ТРЕТЬОГО КОШИКА".

ВАШИНҐТОН. — Конґрес відкинув законопроєкт, піддержуваний урядом, щоб оподаткувати спеціяльним податком усі ті менші компанії, що є звязані і контрольовані великими. Цей податок противники назвали „третім кошиком".

ҐВИТНЕЙ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИНИ.

НЮ ЙОРК. — Фінансіст Ґвитней, якого компанія недавно збанкротувала, заявив, що вину за банкротство вцілості перебирає на себе. А також признається, що він, а не хто інший у його компанії робив проступки, що підлягають карі закону. Вкінці заявив, що зробить усе, щоб нагородити іншим людям ту страту, яку вони понесли через банкротство його компанії. Страти інших людей виносять міліон долярів. Ціла та справа опинилася в суді.

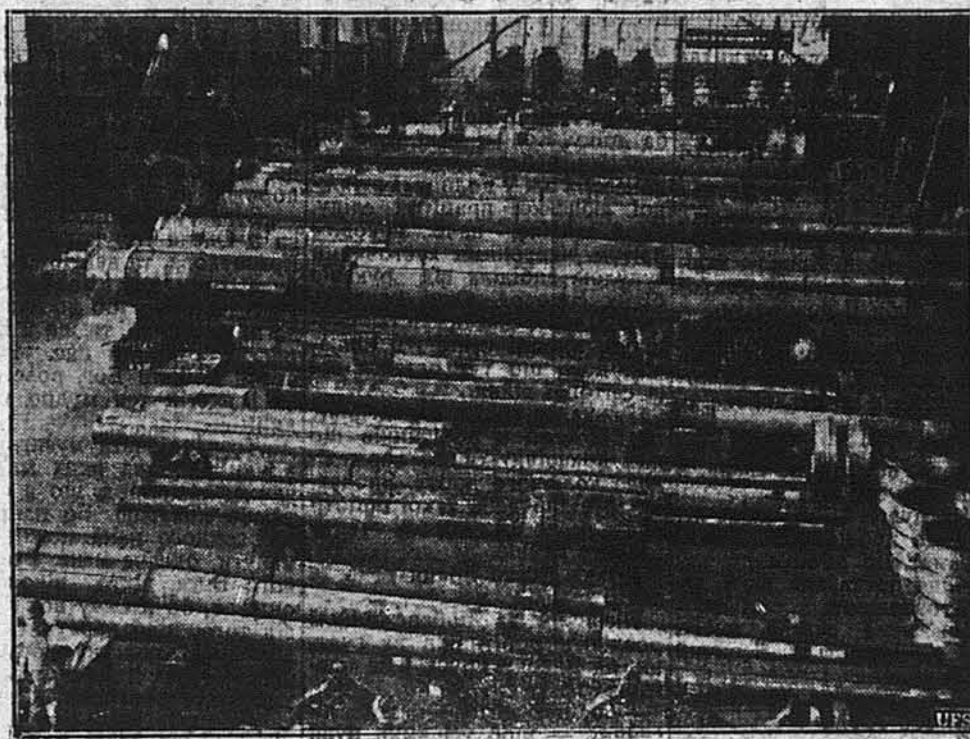
ІЗААКС КАЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Предсідник дільниці Мангетену, Ізаакс, проти якого від якогось часу ведеться гостра кампанія за те, що він узяв собі як головного помічника комуніста Ґерсона, явився в своїм політичнім клюбі на зборах і оправдувався, чому він це зробив. Казав, що він трохи перечислився, бо не сподівався, що це викличе таку реакцію з боку загалу. Також замітив, що колиб хтось завернув час, то ледви чи він знову взяв би Ґерсона. Та всетаки він думає далі обстоювати при своїм і Ґерсона тепер не думає викидати. Зґаданий клюб хотів його викинути з членства. Після того оправдання його далі задержано.

ПОТРІБНО ФАХОВИХ РОБІТНИКІВ У „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ".

НЮ ЙОРК. — Місцевий адміністратор „Доблю Пі Ей", Сомервел, заявив, що „Доблю Пі Ей" потребує три тисячі фахових робітників, яких не може дістати. Бо звичайно фахові робітники не йдуть на „Доблю Пі Ей". Потрібно столярів, камерярів, цементарів, бляхарів, усякого роду ковалів і автомобілевих механіків.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ВУЙКО СЕМ ЗБРОЇТЬСЯ.

Преріжні гармати для американської фльоти в фабриці гармат у вашинґтонських фльотних доках. Останніми часами ці доки почали приспішувати працю, щоб додержати кроку з теперішнім і наміреним збільшенням воєнних кораблів. Одні з цих гармат заступлять старі гармати на кораблях, інші будуть уставлені на нових кораблях.

СКІЛЬКИ Є БЕЗРОБІТНИХ.

Заряд американської Федерації Праці обчислив, що нині є безробіних в Америці 10,973,000, себто півтора міліона більше ніж у тому самому часі в минулому році. Та в останніх місяцях є слідне оживлення в бизнесі й поволі робітники знову вертаються до роботи.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПОДОРОЖУЮЧИХ НА МОРІ.

Д-р Отто Йоганес, корабельний лікар на пасажирськім кораблі „Ґреольстейн", лінії Бернстейн, доказує, що фляшка пива, випитого перед сніданням, причиниться до того, що подорожуючий на морі чоловік не захорує на морську хоробу. Лікар твердить, що він прийшов до того висновку на підставі довгого досліду і переконався, що пасажири, які трималися його поради, ніколи не хорували на морську недугу. Одже що дня перед сніданням одна фляшка пива!

ЗАСУДИЛИ АДВОКАТА.

С. Г. Кагана, адвоката з Венкуверу, що є сином бувшого державного секретаря в Отаві, суд засудив на сім літ вязниці за збройний напад на один з банків у Венкувері. Розправа проти Кагана тревала 11 днів. Обвинувачений боронив себе самий.

ЯК МАМИ КУРЯТЬ І ПЮТЬ.

Одна медична ґазета подала статтю, в якій вказано на наслідки курення й пиятики матерей на дітях, що кормляться материним молоком. Одна мама випила раз цілу фляшку вина. Наслідок був такий, що її 8-денна дитина захоріла на затроєння алькоголем. Мати іншої, 6-денної дитини скурила на днину 20 циґареток, а дитина захоріла на затроєння нікотиною. Дітей вилікувано, а з ними — мабуть — і матерей від погубної привички курення й пиятики.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В КУРИТИБІ.

Загальні збори Українського Союзу в Куритибі (Бразилія) відбулися в суботу і в неділю (22 і 23 січня ц. р.) в осідку Українсько-Бразилійського Клюбу при вулиці 15 листопаду. На відкриття загальних зборів прибув також інтервентор (ґубернатор) Парани, Маноел Рібас, у товаристві свого особистого адютанта і представника ґенерального штабу паранської військової округи. До зібраних делеґатів Ф.У.С. він виголосив відповідну до хвилі промову. Він, подякувавши за щирі вияви симпатій до його особи, в своїй довшій промові висказав пошану під адресою українських хліборобів, які своєю працею і високим хліборобським хистом причинилися до культурного й економічного піднесення не тільки Парани, а й Бразилії взагалі. Високі хліборобські прикмети, працьовитість і витревалість українського народу зробили з нього великого приятеля і прихильника українців. На доказ щирости його слів заявив, що в новозаснованій ним рільничій школі в Кастро, в якій є місце для 60 учеників, призначає аж **40 безплатних місць для синів українських хліборобів.**

КОМФОРТОВІ ПРОТИЛЕТУНСЬКІ СХОРОНИЩА.

Підземні схоронища у Берліні, на випадок летунських нападів, можуть помістити тепер більше як міліон людей. Ці схоронища спеціяльно збудовані для тієї ціли, деякі з них навіть комфортово уладжені. Є в них салі до вистав, туші і кімнати з киснем. Через відповідну перерібку пивниць в публичних будинках та приватних домах, як теж по збудуванні дальших спеціяльних схоронищ влада Берліну хоче за яких 2—3 роки забезпечити всю людність столиці, якої тепер є більше як 4 міліони.

22-МІСЯЧНИЙ ҐЕНІЙ.

В місті Брентфорд, Онтеріо, місцева преса відкрила 22-місячну дівчинку, Марлін Кінґ, що виявляє здібності ґенія. В неї інтеліґенція розвинена вже до такої міри, що коли переведено з нею іспит при помочі системи Бінета, вона осягнула 120 пунктів доброї ноти у відповідях, або 20 пунктів більше, ніж може осягнути доросла й нормальна людина. З ґеоґрафії завдано їй питання і вона вичислила 56 столичних міст ріжних країв і провінцій. Місцевий дитячий психольоґ і директор школи, д-р Рейман, висловився, що такі випадки ґенія в дитини, що має 22 місяці, рідко коли трапляються.

Дівчина до школи ще не ходить, але як дорост до шкільного віку, тоді вчителі не будуть знати, до якої кляси її приділити.

ДОМАГАЮТЬСЯ ДОХОДЖЕНЬ У СПРАВІ КОРУПЦІЇ.

Недавно тому Р. Б. Бенет, провідник консерватистів, заявив в отавськім парляменті, що при загальних виборах до парляменту були часті випадки підкупства. Він далі твердив, що має докази на це, немовбито в Канаді державний скарб розкрадають.

Бенет говорив також про інші зловживання урядовців. На днях отавський уряд одержав листа від канадійських фашистів з осідком у Монтреалі, які домагаються, щоб уряд настановив королівську комісію для ствердження, чи закиди, зроблені Бенетом, відповідають правді і чи дійсно державні урядовці розкрадають державний скарб.

РІЛЬНИЧА КОЛЬОНІЯ ДЛЯ ПРОСТУПНИКІВ.

В Іля Ґранде, недалеко Ріо де Жанейро (Бразилія), розпочалися праці над розбудовою карної рільничої кольонії, де політичні проступники в часі кари будуть переходити хліборобський вишкіл.

НИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ НА ЦІЛІЙ ЛІНІЇ

ВАРШАВА. — Голова Української Парляментарної Репрезентації в польському соймі, Василь Мудрий, ствердивши „позитивне відношення до держави і її оборонности", заявив, що українські посли здержуються від участи в голосуванні над цілістю державного буджету, бо не мають довіря до деяких ресортів. І так, польське міністерство хліборобства і земельних реформ постійно далі „переводить систематичну кольонізацію на території, що її замешкує українське населення", як теж „виключають українське населення від набування землі при парцеляції"; а як дають кому з української народности можність купити землю, то домагаються від них „зміни народности і релігії". Міністерство віроісповідань і освіти веде далі політику позбавлювання українських дітей учитися українською мовою, а міністерство справедливости змагає до того, щоб із судівництва і нотаріяту зовсім усунути українців. В останньому часі дійшло вже навіть до того, що позбавляється українців права складати судову присягу матерньою мовою.

ПРИСУД У КОМУНІСТИЧНІМ ПРОЦЕСІ.

СТРИЙ. — На підставі матеріялів, що їх знайдено в актах архіву Політбюра Комуністичної Партії Західньої України, які знову знайдено в якогось Цивінського, що його арештовано у Відні, видано такий присуд: Романа Грабинця з Опірця коло Сколього засуджено на 3 роки вязниці, Миколу Мельника з Верчан на 6 літ, а Каца, Штайнінґера, й Цукерберґера по 10 літ кожного. Останні чотири це жиди-комуністи зо Стрия, а два перші — сільські хлопці.

НАКЛИКАЄ ДО ПЛЄБІСЦИТУ.

ВІДЕНЬ. — Канцлер Шушніґ викликав сензацію, яка може мати поважніші наслідки. Отсе зарядив він всенароднє голосування, яке має відбутись уже наступної неділі. А голосуватимуть усі, що родились перед 1915 роком. Всі вони повинні висказатись, чи є за ту політичну лінію, яку тепер веде уряд, себто чи є за вільну, німецьку, незалежну, християнську й обєднану Австрію. Отсей зазив, що впав на населення цілком несподівано, був у Відні причиною ріжних демонстрацій, підчас яких одні кричали „Гайль Гітлер!", а другі „Гайль Шушніґ!"

ЗБУЛИ МОВЧАНКОЮ.

БЕРЛІН. — Зарядження австрійським канцлером Шушніґом плєбісциту викликало велике здивування в урядових націстичних кругах. Заборонено пресі про це писати. Особливо не допобалось те, що Шушніґ підкреслював, що він ні на йоту не відступить від того, що було обговорене в Берхтесґадені з Гітлером, коли заґарантовано Австрії повну свободу.

ПОЛЬЩА Й ІТАЛІЯ.

РИМ. — Польського міністра заграничних справ, Бека, приймав італійський король, а також Мусоліні дав у його честь обід. У привіті в честь короля затитулував Бек короля як цісаря Етіопії. Це значить що Польща признала формально підбиття Етіопії Італією. Є теж певним, що Польща вступила в протикомуністичний бльок Берліну і Риму. Італія готова також поперти Польщу в її змаганнях дістати забезпеку на випадок війни з боку великих держав.

ЗАКИДАЄ МОСКВІ БРЕХНЮ.

ЛОНДОН. — Премієр Чемберлейн заявив у палаті послів, що це не є правдою, щоб англійська розвідча служба мала щонебудь до діла з особами, що стоять тепер на суді у Москві. Все, що в тій справі було сказане на цій розправі, є звичайною видумкою.

НОВИЙ НАСТУП.

БАРСЕЛЬОНА. — Червоний уряд повідомляє, що ґен. Франко розпочав на ріжних фронтах нову офензиву при помочі скріпленої артилерії, повзів і великої скількости літаків.

СПРАВА НІБИ ЯСНА.

МОСКВА. — Советський суд над найвищими урядовцями добігає до кінця. Все вияснюється дуже просто: всі признаються до вини, і то ще більшої, як їм її приписують. Всі зраджували і саботували. А лікарі, лікуючи, вбивали. І все те діялося на приказ Генрика Яґоди, голови Чека, якого всі лякались і якому не можна було не повинуватись.

НЕ ХОЧУТЬ ВІДДАВАТИ.

ЛОНДОН. — Представники великого промислу протестують проти того, щоб віддавати Німеччині загарбані в неї кольонії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing a' special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА СУДІ: МОСКОВЩИНА!

В Москві судять. І то судять у такий спосіб, що цей суд зачинає потрясати умами цілого світу. А це значить, що живемо в часі, коли світ зачинає запізнаватися ближче з Москвою, щоб відгадати, чим є московський сфінкс.

Очевидно, що супроти того, що діється тепер на московськім суді, зачнуть тепер у світі покидати советський фронт усякі дотеперішні симпатики і „приятелі Советів", себто в першу чергу всі ті лібералі й інтелектуали, що то досі завжди йшли Советам на руку, коли треба було їх вибілювати за їхні злочини. І мабуть забудеться скоро їхня Юдина робота, що допомогла впродовж 20 років ріжним дуповим і моральним дегенератам держати в ярмі 180 міліонів людей та випрадувати таку владу в Кремлі, яка не лякалася вигубити в Україні, от так собі за один рік, пять чи скільки-там міліонів людей голодом — для політичних цілей Москви. І можливо, що навіть зачнеться тепер з боку тих самих людей покаянна робота. Може зачнуть бити червону Москву і червоний московський уряд, звертаючи головну силу проти комунізму як такого, а ратуючи Москву і Московщину як цілість, себто як ту державну одиницю, що ще й тепер держить у неволі десятки народів і 180 міліонів ріжних людей.

Що більше: світ готов навіть зачати милосердитись над нещасним „русским" народом, себто над тими 180 міліонами „русских", що тепер терплять під большевицькою владою. А „собирателі русских земель" готові ще знайти нових симпатиків, а то й грошенята, на акцію спасіння Росії й „русского" народу. Готова отже відродитись у повній силі нова пропаганда за ратування Москви і Московщини, а тимсамим акція допомоги дальшому пануванню Москви над ріжними підбитими нею народами і загарбаними нею землями.

Ось на таку небезпеку треба тепер памятати українцям і всім іншим народам, що терплять через Москву. І треба повести спільну акцію, яка виказувалаб світові, що за всі ті злочини, що ділялись і далі діються в Советах, відповідає не тільки комуністична доктрина, не тільки большевицька влада в Москві, але в першу чергу **московська влада і Московщина**. Хай теперішня влада в Москві буде собі такою страшною і дикою, якої досі світ собі не міг навіть уявити, то всетаки та влада зродилася на московськім ґрунті й виросла з московської голови і душі. Вона є тільки вирафінованим продовженням давнього історичного московського варварства. А доказом цього є трагічна історія от хочби самої тільки України. І за білої Москви мордовано в той чи інший спосіб міліони нашого населення. Перше було, наприклад, за царя Петра Першого, а тепер діється те саме (тільки у більшім розмірі) за московського червоного царя Сталіна. Ось тому мусить згинути не тільки московський большевизм, але мусить згинути і Москва як осередок поневолення немосковських народів.

З НАШОГО ЗАКАРПАТТЯ

(Про Гуцульщину, подано за М. Кудеем із чеської мови).

На „культурі".

На Високій Ґруні садять „культуру" — молоді деревця. Відтам гарний краевид на гори, на Кекул, де на війні згинуло багато москалів і австрійців. Люди кажуть, що москалі закопали тут цілі батерії гармат.

На місці, де садять шкілку, молодий лісничий в однострою із золотою гилькою по обох боках коміра. Наглядають роботу кілька гуцульських дівчат, що приготовляють землю під деревця, вичищують із корінців, кладуть велику раму, на яку скаче дівчина і притупує, взявшись із ще одною дівчиною за руки. Рама входить у землю, а коли її витягнуть, лишає за собою рівці для саджения деревець. Коли одна пара дівчат уже задихалася, виручувала її друга. Колиж ця пара дівчат була трохи лекша, то було більше праці, заки вдалося витиснути досить глибокий рівчак.

Підчас роботи приступає одна з дівчат до лісничого. Просить, щоб на завтра звільнив її від роботи. Хоче — мовляв — піти до Ясіні до доктора, дуже зуби її розболіли.

— Добре, — каже лісничий — дістанеш цидулку до лікаря, одначе ти не виглядаєш на хору — і глянув на її здорове усміхнене личко.

Дівчина впевняє, що вона таки хора, всю ніч не спала, в голові поколює її.

— Не пущу її, — каже лісничий до побережника — то піде сама. Що робити...

Дівчина поскакала наче ланя до товаришок.

— Чи нема завтра якого свята? — питається лісничий побережника.

— Є, та лише церковне свято: святого Юрія.

— Я здогадувався, що щось у цьому є. — Нічого, дамо на її місце іншу. Добре, що їх більше не хоче йти до Ясіні.

Та помилився лісничий. Як дівчина добігла до товаришок, стали перешіптуватися, хихотатися. І за хвилину прибігла до лісничого інша дівчина.

— Чогож ти хочеш?

І її теж дуже розболіли зуби. В колибі страшно тягло. В голові їй начеб хто шилом вертів.

— Це дарма, — сказав лісничий. — Ви так добре тут працювали, а тепер мусітиму дати за вас інші робітниці. Добре, піди і ти до доктора, та по святім Юрі вже тут не прийдете. Тут можуть робити лише здорові дівчата. Ви підете на гору на культуру.

Дівчина вже нічого не сказала, лише глянула якось із жалем і відійшла до товаришок.

Лісничий засміявся:

— Побачите, що вечором ні одна не прийде за цидулкою до доктора.

— Чому?

— Бо праця у шкілці лекша, ніж нагорі на культурах, більше є відпочинку. І то, так сказатиб, свого роду деґрадація, хоч платня та сама у шкілці й нагорі на культурі. Звідтам мусять вертатися до дому півтори години, тут раз-два вони вдома. Та дівчата так дуже раді би відсвяткувати святого Юра. Я їх зрештою і пустив би, колиж бо це неофіціяльне свято.

На культурі.

Висока гора, каміниста, землю забрали води. Тепер люди, що працюють на тій „культурі", мусять виносити землю кошами. Це тяжка праця, та коли лише половина із засаджених так деревець прийметься, це буде великий успіх. В ямках, у роздовбаному камені насипають землі і засаджують малесенькі смерічки. Вони зовсім зникають між терниною. А щоб принялися, треба дощу. Колиж дощ упав би великий, забере деревця, вода понесе їх аж у долину. І з тяжкої людської праці ні сліду. Гора зацвіла, наче маковим цвітом, червоними хусточками гуцулок, забіліла від рукавів білих сорочок. Одні копають ямки, другі засаджують смерічки, хлопці стягають колючий дріт, що тут остався ще із світової війни.

Тяжка це праця, а найгірше, що кожний з робітників що дня покалічиться до заржавілого колючого дроту. Зпочатку за цілий день такої роботи платили по 15 корон, тепер платять менше.

І така тяжка праця день за днем.

Лісничий із побережником розділює робітників на гуртки, на Високу Ґрунь і на інші гори.

— А вважайте, — каже лісничий — щоб усі ямки були засаджені, щоб не було так, як учора. Така робота нічого не варт...

— Дівчата вже це направили. Тепер там уже нема ні одної порожньої ямки, — всміхнувся побережник.

— То ви знову гнали туди тих людей? Це направду не варт було! — запримітив лісничий.

— Я, пане лісничий, нікого не гнав. Самі дівчата пішли туди та привели все до порядку. Я їм навіть не згадував, що ви не були вдоволені з їх роботи.

— Не говоріть мені казок. Як це можливо? То ви мусіли би бути чарівником.

— Я зробив це дуже просто — сказав побережник. Колиб я був їм приказав, булиб відказували, або булиб зробили цю роботу зовсім недбало. Хто видав сердитися на них! Як ми після вашого відходу відпочивали, я став дівчатам оповідати таку казку, як то й вони собі радо оповідають, про дівчат, що також полишали такі ямки. То треба бути хитрим. Я їм оповідав, як то сам Бог поглянув згори на цей бідний світ і нараз почув якісь нарікання. Подивився докладніше і що бачить? Ті порожні ямки плакали й нарікали, аж було чути до неба.

— Чого плачете? — спитав їх Господь.

— Як нам не плакати, — відповіли ті порожні ямки — коли нас ніхто не засадив? Як ми маємо дати рости новому лісові, коли нам ніхто нічого не дав, що ми моглиб виховати? А як будуть потім люди жити, що дадуть їсти своїм дітям, коли не буде лісу — живителя всього бідного народу, лише поодинокі дерева. Прийде великий вітер і повириває і ці останні дерева і порозкидає, бо самі не встояться перед ним, коли не матимуть опори в інших деревах, які ми мали виховати! А потім і ті діти таких недбалих людей не будуть мати що їсти, будуть голодувати й бідувати. Може деякі і повмирають. Та це не буде наша вина, лише тих, що нічого не засадили до нас.

— А хто це засаджував цей ліс так недбало? — спитався Всемогучий. — Скажіть мені це, ви порожні ямки. І тут ті порожні ямки стали жалітися:

„Була тут Марійка Спасукова й Олена Дічукова і Дося Кравчукова, та найгірша з усіх була Василина Ковбасюкова. Вона не лише, що до нас нічого не засадила, та ще й іншим радила оминати нас. Нахмарився добрий Бог, розсердився і якстій так мудро розсудив:

„То ті дівчата мусять бути дочки хто зна яких матерей, якихсь недобрих, що я сам їх тяжко покараю. Бо написано, що земного пана можна обманути, одначе мене, Всемогучого Бога, ніхто ніколи не ошукає, бо я бачу все і я тут від того, щоб карати тих, які виминули людську кару. Марійка, Олена й Дося, тому, що занедбали поручену їм працю, не дістануть такої плати, як ті дівчата, що свою роботу чесно виконали. Дістануть поганіших чоловіків, будуть мати мало дітей, ніколи не дістануть сталої праці та будуть терпіти біду стільки тижнів річно, скільки ямок їх матері не засадили. А Василина Ковбасюкова, що ще й інших намовляла, щоб роботу робили недбало, взагалі не дістане чоловіка, а колиб якогось неоглядного й дістала (а це може статися лише тоді, колиб ангел, який має того пильнувати, здрімнувся), то це буде чоловік-пяниця і завадіяка, що що дня битиме її буковим києм і дітей не виховає, щоб праці іншим людям не відбирали. Колиж і буде яка дитина, то буде придуркувата, що житиме лише людям на біду та на посміховище і всеньке життя буде просити куска хліба, бо ліс йому не дасть, за провини його матери.

І так сталося і до нині нарікають діти Марійки, Доськи й Олени, а одинак Василинин син як дурень нещасний по світі блукає...

О. С.

ВМИРАЮЧА ЛЕҐЕНДА

Леґенда, про яку хочу говорити, властиво давно вмерла для тих, що вміють дивитися відкритими очима на дійсність. Але не для, вибачте, туманів у політиці. А таких усеж таки є досить. Тому є ще далі такі, що вірять у леґенду непереможної, міцної і страшної Росії. Що такої Росії нема, це видно і з промови Адольфа Гітлера з 20. лютого, а особливо з того акту, який її попереджував, а яким є проголошення замаскованого „аншлюсу" Австрії до Німеччини. Та промова виказує ту жахливу слабість, у якій тепер перебуває Росія.

І справді. По капітуляції канцлера Шушніґа, по тім, як міністром внутрішніх справ Австрії став політик, який провідні вказівки для своєї політики отримує з Берліну, по проголошенні амнестії для гітлерівців у Відні, по приверненні дебіту для націонал-соціялістичної преси в наддунайській столиці — вже хіба не може бути сумніву, що Австрія, скорше чи пізніше, таки зіллється з Німеччиною, як злилася знею окрема, будь-щобудь, держава Баварія чи Саксонія. **Що це значить для Советів?** Це значить, що антисоветський гітлеризм міцною ногою стає над країною, яка досі була одною з найважніших стійок для революційної роботи Сталіна і Комінтерну в Европі. Недавно ще, а може є і тепер, був Відень „центром" для комуністичної „праці" на Балканах, і нагло все пішло к чорту. Щож на це Сталін?

Нічого. Повне „незацікавлення", так, начеб отой СССР, що обіймає шесту частину земної суші, був якоюсь Портуґалією чи Монаком...

Нечувана, для багатьох несподівана, кволість Росії виявилася в тім мовчанні Москви якнайвиразніше.

Але порозуміння Гітлер-Шушніґ тягне за собою ще інші консеквенції. Воно криє в собі надзвичайну небезпеку для Чехії, як самостійної держави. Та передовсім убиває концепцію реставрації Габсбурґів, єдину, яка моглаб у тій чи іншій формі врятувати й Австрію і Чехію від німецьких впливів. Подруге, порозуміння Гітлер-Шушніґ робить з Чехії острівець у ґерманськім морі. Є вже такі французькі часописи, що питаються, коли Гітлер покличе до Берхтесґадену на авдієнцію Бенеша, як покликав австрійського канцлера, і що з того вийде. Чи покличе, чи ні, це інша річ. Але чи Чехія згодом не буде втягнена в орбіту німецької антисоветської політики? Думаємо, що так. Вже хочби через те, що нема що сподіватися помочи від Румунії і Югославії — при теперішній зміненій ситуації. Отже всі знають, чим була досі Чехія для СССР. Це була експозитура московського уряду, була пляц-дармом для російського летунства, була місцем, де гуртувалася ціла советська пропаґанда на Европу і специяльно на Німеччину. І ось і цьому мабуть прийде хутко кінець. Совети стратять іще одну свою передню позицію в Европі. Лишиться їм лише Франція, а й то чи на довго?...

І якжеж реаґує Сталін на цю небезпеку, реальну, грізну й актуальну? Ніяк. Показалося, що всі його грізні промови, всі побренькування советських ґенералів шабелькою — тільки блоф. Росія показалася заслабою, щоб ставити чоло новому, важному для неї посуненню Гітлера.

Можуть сказати, що й інші держави не зраджують такої великої сили супроти своїх противників. Це не так. Анґлія, напр., приняла визов Японії, розбудовує Синґапор, демонструє разом з американською фльотою проти Японії, тайно підтримує Китай грішми і военним матеріялом. Італію бере довгою облогою і британською флеґмою, а проти Гітлера й „аншлюсу" таки в своїх інтересах не виступає. Хай, мовляв, Італія дістане собі „на карк", Німеччину, хай дістане спільну границю з нею. Не знати ще, чи що з того вийде... Франція теж ослаблена, але погляньте, яку активну (за червоними) політику робить вона в Еспанії.

Але Росія — мовчить. Ні в Азії, ні в Европі не здібна до ґесту, до сильного ударення об стіл. Бо вона слаба, невилікувально недужа, „хвора людина" серед держав Европи, направду зогнила в середині. І тому ніхто більше від Сталіна, який знає це найкраще, не боїться так ризика війни.

Сучасна Росія переходить таку саму крізу, як переходила Росія Миколи І. перед кримською поразкою 1855 року. Леґенда російської непереможности була і є блофом для дурнів.

Галя Левицька.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

10. березня 1842 року.

(8)

Окрім величезних заслуг у цій ділянці не менші його заслуги як композитора. Майже всі його сольові й хорові твори побудовані на народніх мотивах. Шевченко, як чисто народній поет, текстами найбільш підходить Лисенкові. До вокальних композицій треба зачислити ще і його опери, а саме „Утоплена", „Чорноморці", „Енеїда", „Тарас Бульба". Не було жадних виглядів побачити ті опери на сцені; проте Лисенко писав їх з вірою в кращу майбутність.

Лисенко в Галичині й на Буковині.

У 1903 році, в 35-ліття видання Лисенкового першого збірника народніх пісень, святковано ювилей великого громадянина.

Найперше святкували ювилей галичани. Тут українське слово мало волю й свято можна було відбути отверто й величаво.

При кінці листопаду Микола Лисенко переїхав кордон між Росією й Австрією. Вже в Підволочиськах ждали його відпоручники з краю з привітами й квітами. Коли поїзд заїхав на стацію в Тернополі, грімке „слава" понеслося з тисячі грудей. Тернопільці вдерлися до поїзду й витягнули Лисенка з ваґону.

— Я заповів свій приїзд до Львова на полудне; там на мене ждатимуть — боронився композитор.

— Хай ждуть! На такого гостя можна пождати й тиждень.

Ювилят мусів лишитися в Тернополі до найближчого поїзду й приїхав до Львова аж увечері. Юрба народу, що зібралася ще в полудне на львівському двірці, ждала до вечора. Ніхто не рушився.

Миколу Лисенка винесли на руках.

Два дні після цього відбулася святочна академія у великій салі фільгармонії. Для ювилята зроблено підвищення під наметом з червоного шовку.

Коли голова „Союзу Боянів", Анатоль Вахнянин, та інші члени комітету впровадили ювилята, мури старої палати задріжали. Публика вітала Кобзаря.

Дві години слухав ювилят привітань, що наспіли з усіх українських земель. Зо сльозами в очах приймив срібний вінок, який йому піднесено. Опісля встав і сам промовив.

Публика слухала, стоячи.

— До кінця життя служитиму мойому народові, всі сили віддам за честь і славу його — скінчив Лисенко своє слово.

Після цього відбувся концерт. Злучені хори вісьмох Боянів співали Лисенкові композиції. Ніколи ще музика його не звучала так гордо, так пишно.

Потім сам композитор вийшов на естраду й сів до фортепіяну. Грав свою першу рапсодію. Ніхто не ворохнувся, коли Лисенко скінчив грати. І сам композитор сидів, неменше заслуханий у свою музику.

Враз грім оплесків потряс ним. Не встг він поклонитися, як з усіх кінців салі посипалися квіти. Під дощем живих квіток почали йти депутації з великими лавровими вінками. 42 вінки зложено у ніг Музики...

На другий день відбулася в Народньому Домі вистава „Кози дерези". Грали учениці львівської школи ім. Шевченка. Того вечора вітали найменші Кобзаря України: підносили квіти й кричали „слава".

На Лисенка ждали Чернівці. По дорозі туди вступив він іще до Станиславова й Коломиї. Вітали його не тільки освічені люди, інтеліґенти; виходили теж делеґації від селян і висловлювали йому свою любов і пошану.

24 жовтня 1912 р.

Пані Ольга Косачева*) сиділа за бюрком і виправляла своє нове оповідання, коли враз гостро задзвонив дзвінок.

— Дома ваша дочка? — майже крикнула Катерина Лисенківна, вбігаючи задихана.

— Що сталося?

— Ой, татові дуже погано! Страшенний припадок із серцем! Вибірався до Інституту зовсім здоровий, а тут відразу стало йому так погано! Задихається, хрипить.

Дочки, лікарки, не було вдома; пані Косачева, що була близькою приятелькою родини Лисенків, сама побігла до хворого.

Там уже два лікарі поралися біля хворого. Микола Лисенко лежав на ліжку в убранні так, як вибірався з хати.

Катерина притиснула голову до одвірка й з несказаним болем вдивлялася в біле батькове лице: ждала, що непритомний розкриє очі.

Але очі не розплющилися. Раз піднеслася права рука, так, як це батько звик був робити, коли сідав до фортепіяну; а за хвилину один з лікарів сповістив, що серце перестало битися.

Ховали Кобзаря аж у неділю, 28 жовтня. З усієї України їхали люди на похорон. Домовину несли відкриту, тіло прикрили червоною китайкою. Байкове кладовище не змогло помістити людей, що прийшли віддати останній поклін Кобзареві. Поліція розганяла юрбу, здерла китайку з тіла. Ледве випросили її делеґати з Галичини. Вони й узяли її з собою до Львова.

Голосне ридання з тисячі грудей заглушувало гарячі слова прощальних промов. Це Київ прощав свого духового провідника, а вся Україна — свого Кобзаря.

— Та ніхто не згадує, — говорив один із промовців — що крім нас Микола Віталієвич покинув іще сотки, тисячі безпомічних сиріт. Це його пісні, думи й мрії. Вони за своїм батьком міліонами звуків ридають. Вони блукаються по широких степах України, губляться по горах і лісах. Нашим святим обовязком буде пригорнути їх і вирядити в світ такими, якими хотів їх мати, якими вилеліяв їх **Микола Лисенко.**

(Кінець).

*) Олена Пчілка, мати Лесі Українки.

З ДНЯ

ОПИС НЮ ЙОРКУ.

Знаєте, що я вчора вечором завзято читав? Ви не відгадалиб ніколи! Я читав у львівському „Ділі" враження нашої співачки, пані Марії Сокіл, з її подорожі до Америки та докладний опис Ню Йорку. Читав я цей опис мов якусь казку і сам часто дивувався, що ми живемо серед такого цікавого середовища. Пише пані Сокіл про шалене темпо нюйорського життя, про високі хмародери, про засліплюючі реклями, про ріжнокольорові величезні світляні рибки, що оголошують жвачку Риглія на Таймс Сквері; пише про величезні кіна й театри на Бродвею, одним словом: пише дуже цікаво про блеск і нужду Ню Йорку.

МИ ПРИВИКЛИ ДО ЦЬОГО.

Тими вулицями, які описує пані Сокіл, я сам переходив з яких тисячу разів. Знаю кожний будинок, кожне виставове вікно, кожний театр і кіно. Також знаю всі ці чуда модерної світляної реклями. Але до тих усіх річей я так був звик, що нагадав собі про них щойно тоді, коли прочитав описи пані Сокіл. Читаючи ці описи, мені приємно стало на душі. Мені здавалося, що я щойно сам приїхав до Америки і сам перший раз подивляю ці американські чуда; а подивляючи їх, знаходжу у своїй істоті якесь приємне почуття, яке ми дістаємо у зустрічі нових, величних, цікавих річей. Я обіцяв собі при першій нагоді знов піти по Бродвею до Таймс Скверу й оглянути всі ті річи, про які з такою свіжістю пише пані Сокіл.

ВРАЖІННЯ ЗАТИРАЮТЬСЯ.

Всі враження, без огляду на те, які вони сильні, з часом затираються; коли ми заживаємося з даними предметами і окруженням, вони перестають на нас ділати. Переживаючи довше в данім середовищі, люди ближче пізнають його, але щораз слабше його відчувають. Коли те середовище викликувало у них передтим подив, то цей подив ступнево мусів остигнути; коли ж викликувало відразу, то відраза затиралася. Люди зчасом перестають бачити ті річи і предмети, які при першій зустрічі кидалися їм в очі, а починають ступнево відкривати інші, які були заховані пре першій зустрічі.

ЗАЧАРОВАНИЙ КРУГ.

Почування штовхають людей збагнути все мізком; але пізнання вбиває почування. Американський журналіст Негley Фарсон у своїй книжці „Ди Вей оф е Трансгресор" говорить, що в початках своєї журналістичної карієри, коли він знав небагато, він був смілий, певний себе, майже зухвалий. Але чимбільше приглядався до життя, чимбільше вчився і пізнавав, тим більше тратив ту самопевність, а в його переконаннях почав закрадатися сумнів; інакше кажучи, чимбільше він знав, тим менше був з того мудрий. Бо його знання розпускало почування, підривало свіжість вражінь, силу віри.

МОЛОДІСТЬ І СТАРІСТЬ.

Ми знаємо, що в молодечому віці ми приймаємо всі враження далеко живіше, ніж у старшому віці. Молода особа в кожній майже ситуації зуміє викресати захоплення, ентузіязм, радість або біль, сильні душевні переживання, сильні почування. З віком, коли людина вчиться, коли пізнає, проникає все мізком — ця здібність одушевлятися затирається; враз з нею маліє напруга душевних почувань, сила захоплення, радости, щастя. Чоловік зо смутком глядить узад на своє молодече життя, в якім справді менше знав, але міг більше відчувати, сильніше переживати. Нераз у старшому віці чоловік навмисно їде на ті старі місця, в яких він замолоду переживав сильні враження, щоб іще раз тими місцями викликати молодечі настрої. Спогад про молодечі літа, безперечно, викличе до певної міри приємні настрої, але самих молодечих настроїв він уже не викличе ніколи.

НАШІ ВРАЖІННЯ В АМЕРИЦІ.

Покинувши Рідний Край і прибувши до Америки, ми тут переживали сильні враження. Бо в Америці ми знайшли цілковито новий світ і почувалися в ньому як та мала дитина, який усе довкруги нове, все цікаве, все захопливе. Та зчасом ми привикали до всього. До великих будинків, до світляних реклям, до шаленого американського темпа, до цілого американського життя. Ці річи не тільки що не викликували вже в нас приємного почуття, що його ми дістаємо при зустрічі чогось нового, але вони почали нас пригнічувати, давити і робити нас нещасливими.

ТУГА ЗА КРАЄМ.

Ми часто тужили і тужимо за старим краєм, за первісним середовищем, яке окружало нас у перших роках нашого життя. І коли ми вернемось до Рідного Краю, то ці середовища ми часто зустрічаємо зо змішаними почуваннями. Ми бачимо не тільки романтичні річи в ньому, але також реалістичні, а серед них і пригнітуючі. Ми розказуємо нашим рідним і знайомим про Америку і тутешнє життя, про хмародери, реклями, кіна й театри. Розказуємо про рівень американського життя. Наші рідні і знайомі подивляють ці річи, а заразом легко подивляють нас, що ми ці річи могли оглядати власними очима. І хоч ті річи в Америці перестали вже давно нас цікавити й захоплювати, то захоплення наших рідних і знайомих навіває нас до певної міри гордощами і радощами, що, мовляв, ми бачили й оглядали те, чого інші не можуть оглядати.

Багато є причин, чому наші люди відвідують Рідний Край. Та, здається, що нерідко вони їдуть до Рідного Краю тому, щоб розказати своїм рідним про те, що вони в Америці бачили, а заразом щоб здобути від них бодай дрібку подиву до тих річей, які нас самих уже перестали дивувати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Тов. Дністер, від. 310, відбудуться в суботу, 12 березня, в год. 8. ввечір, під ч. 724 Ліонард ул. Позаяк є важні справи до вирішення, тож обовязком кожного члена прибути на час і припровадити кандидатів до Тов. і до Союзу, а також вписати діти до своєї асекурації. З неприсутнім членом поступиться згідно зо статутом. — Волод. Венгринович, предс.; Стефан Пелехатий, кас.; М. Більський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться 13. березня, в клюбі Горожан, 847 Н. Френклис ул. Всі члени обовязково мають бути на тих зборах. Початок точно в годині 1. пополудні. — С. Гвіздь, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Квартальні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237, відбудуться у неділю, 13. березня, в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі. Збори дуже важні: буде звіт контр. комісії за три місяці, звіт з балю і інші важні справи до порішення. Тому ваша присутність конечна. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 15. березня, в годині 7:30 ввечір, в галі під ч. 386 Джанстон Евені. Кожний член є обовязаний прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — В. Кушнір, рек. секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Відкриття погруддя Івана Франка.

В неділю, 27. лютого, місто Клівленд віддало честь великому поетові, письменникові, журналістові та громадянському діячеві Іванові Франкові святочним концертом та відслоненням його погруддя, яке буде поставлене в Українськім Культурнім Городі.

Як завжди у таких випадках, так і тепер українське громадянство в Клівленді мало взяло участь у тому святі. Свято відкрив адв. О. Е. Малицький, голова Укр. Злуч. Організацій, витаючи учасників свята. Першим бесідником був о. В. Мереньків, що виголосив вступне слово. Бесідник обговорив головні моменти з життя Івана Франка. Порівнював давні часи з теперішніми і вказував на ролю, яку відіграв Іван Франко в переродженні українського народу. Промова о. В. Мереньков була повна запалу і великої пошани до Івана Франка, якого о. В. Мереньків добре знав особисто. Потім співав хор укр. греко-кат. церкви св. Петра й Павла під диригентурою п. Антона Когута. Тим разом хор вивязався прекрасно, співаючи низку нових композицій. Сольо панни Софії Гуменюк „Ой, ти зоре вечірная" (акомпаніювала панна Е. Барбер) зробило миле враження на присутніх, бо був це перший виступ тої молоденької громадянки. Вона своїм милим голосом передавала свої почування так мило, що публика слухала її співу з захопленням. Далі наступив дует Олексика й Мих. Козира. Ці два молоді хлопці співали „Серед поля широкого". Співали свобідно, як молоді лицарі, згадуючи про недавно минувшину українського народу. По тих співах наступив реферат о. Мих. Запарнюка, в якім бесідник спершу представив події, що були перед Іваном Франком, вказуючи на темноту мас, несвідомість, використування їх чужими, а то й своїми, які позапродували себе за марний гріш ворогам. Любов до свого народу була в Івана Франка перша, говорив о. Запарнюк. Поза Україною в нього нічого дорожчого не було. Не дбав він про свої вигоди, про свою родину, але зате дбав про загальне добро. Потім бесідник говорив про вагу Культурного Городу. Казав, що це добра нагода доказати, що українці є великим і культурним народом. Ось тому Український Культурний Город має бути не тільки одним з кращих, але найкращим з усіх городів.

Друга частина програми була започаткована панею Зіньків, яка деклямувала „Каменярі", один з найкращих творів Івана Франка. Хочу зазначити, що та деклямація, хоч була віддана добре, робить більше враження, коли її деклямує чоловік. Чоловічий хор укр. прав. церкви св. Володимира, під дир. п. Курилова, відспівав дві пісні: „Сховалося сонце за стелом" і „Розлилися круті береженьки". Є це новозорганізований хор, який за той короткий час, який мав до вивчення пісень, співав надзвичайно гарно. Маленький хлопчик Евген Скиба відіграв на гармонії кілька українських пісень. І грав гарно, так, що публика була захоплена. На закінчення мішаний хор укр. прав. церкви відспівав низку українських пісень, гарно оброблених. Потім усі присутні відспівали разом з хором „Не пора".

По першій частині концерту переведено збірку на Український Культурний Город. Зібрано $274.

Ціле свято випало величаво, але під оглядом матеріяльним не дописало так, як повинно було дописати. Мабуть теперішне безробіття було одною з головних причин, що фінансово свято не випало так, як цього треба було надіятися. Та ми віримо, що українське громадянство це надолужить, коли трошки часи поправляться. І віримо, що Український Культурний Город буде не тільки одним з найкращих, але найкращим з усіх.

В. Бльондиненко,
пресовий реф. УЗО.

Олександер Архипенко: Іван Франко.

Добре його знає.

Пан до служниці: Скоренько, Марусю, принеси горівку, бо пані зімліла.

— Добре, прошу пана, а що принести пані?

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Спортові змагання молодечих дружин.

В суботу і неділю, дня 12 і 13. березня, відбудуться в нас спортові змагання „бескетбол-дружини". Змагання ці є зааранжовані Окружною Управою Молодих Українських Націоналістів і носять назву „Мідлвест Бескетбол Турнамент". У змаганнях беруть участь бейсболові дружини з Віндсор, Росфорд, Акрон і Бриджпорт та дві шікаґовські дружини 9 і 10-го відділу М. У. Н. з Шікаґо.

Змагання відбудуться в Сейнт Огустин Одіторіюм на 50-тій вулиці і Лефлин на Сайд-Сайді.

Молоді Українські Націоналісти в Шікаґо приготовилися належно не лише до відповідного товариського приняття позамісцевих дружин, але й до самої гри, бо хочуть здобути „трофей" у виді прекрасної вази, дарованої Українським Народним Союзом для побідоносної дружини.

Про змагання ці розголошується широко при помочі радіо-стації В. Е. S. С.

Завершенням цих змагань буде кінцевий турнір, який відбудеться в неділю вечором. І власне на цей кінцевий „меч" повинна прибути велика маса українського народу, щоб тим доказати, що й старша генерація інтересується життям молоді.

Треба з приємністю повитати вістку про те, що наш У. Н. Союз, який усе прихильно ставиться до організаційних починів нашої молодої генерації, рішив надати побідній дружині „вазу чи трофей побіди". Про це повинні памятати наші молоді люди в Шікаґо і знати, хто є їхнім покровителем.

Стефан Куропась.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЯБЛІНКИ ВИЖНОЇ.

До нас, односельчан з Яблінки Вижної, пов. Турка над Стриєм, прийшов з рідного села лист, писаний місцевим парохом, о. Дідичем. У тому листі звертаються наші брати за поміччю в будові Українського Народного Дому в нашім селі. Ми скликали в тій справі мітінг і радилися над тим, якби то принести їм звідси поміч. Було нас на зборах 30 людей і ми ухвалили заложити клюб односельчан з Яблінки Вижної і організованим шляхом занятися збірками на ту ціль. До уряду клюбу ввійшли: Василь Буняк, предс.; Андрій Шикітка, касієр; Іван Боклах, секретар.

Зараз на тому мітінгу зібрані зложили свої жертви на згадану ціль, які принесли $90. Жертвували: Гаврило Іванюк $20; по $10: Григорій Шийка, Михайло Іванюк, Віктор Ковальчук; по $5: В. Костів, І. Тирів, Д. Луць, В. Буняк, Ю. Германович, Л. Боклах, І. Боклах. Збіркою занимались Іван Боклах, Василь Бунях і Андрій Шикітка. З тих грошей відразу вислано до рідного села $30. На тих зборах ухвалено також справити на ту ціль бенкет.

Отсею дорогою просимо всіх інших односельчан з названого села та всіх громадян, щоб схотіли би помогти цьому ділу, щоб присилали свої жертви на адресу секретаря Івана Боклаха, 1004 MATT ST., PECKVILLE, PA., або щоб слали свої жертви впрост до краю.

При тій нагоді зазначуємо, що ми, односельчани з села Яблінки Вижної, зібрали зараз по війні $375 на купно нових дзвонів у нашім селі, бо старі дзвони були забрали поляки. І тепер від часу до часу висилаємо туди наші підмоги. Думаємо, що на будову Народного Дому ми всі мусимо зложитися, щоб конче піддержати ту добру ціль

Іван Боклах.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. Мітінг Укр. Культурного Товариства ім. Тараса Шевченка, від. 291, відбудеться в наступну суботу, в год. 7 вечором, в Домі Укр. Народного Дому при 14 ул. На тім мітінгу повинен кожний член вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. На мітінгу буде також справоздання з балю, який відбувся 20. лютого ц. р. По обговоренню дальших плянів Товариства буде мітінг МОЛОДІ. — Іван Бурґ, предс.; Михайло Пелех, кас.; Теодор Грицей, фін. секр.; Стефан Каня, рек. секр.

Погана звичка.

— Моя жінка має погану звичку. Йде спати щойно над ранком.

— Чому?

— Жде, поки я не вернуся до дому!

Мати: — Чи він грозив тобі, коли цілував тебе?

Дочка: — Так, загрозив мені, що вже ніколи більше не поцілує мене, коли не дам себе поцілувати.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Коляда на Рідну Школу.

З нагоди Різдва Христового члени від. 39. Союзу Українок ім. Лесі Українки ходили цього року з колядою на народні цілі. Минулими роками ходили половики з колядою, а цього року жінки звільнили їх. Колядою занялися слідуючі жінки: А. Шевців, Т. Івашків, П. Карпюк, П. Похила, О. Грещак і К. Квасній. Коляду зложили слідуючі громадяни: по $2: І. Александрович, С. Максимів; по $1: о. П. Білон, П. Стадник, Петро Стадник, А. Волокевич, М. Скурняк, О. Петрищин, А. Кривий, І. Івашків, П. Чоп, К. Паславська, І. Мороско, П. Мандзук, О. Слабіцька, М. Комендант, Н. Савчак, П. Лівач, П. Ґульгун, П. Єдлінський, О. Грещак, А. Терлецька, С. Канюка, П. Рогоза, П. Корсак, С. Мартинів, З. Зілінська, М. Палажій, В. Великі, Н. Забитовська, М. Маркевич, Й. Квасній, М. Нурко, П. Карпюк; по 50 ц.: М. Сеньків, С. Сидор, А. Гетманський, П. Черкас, А. Оліярчик, М. Думанський, В. Кушнір, Д. Шумський, Г. Бірман, М. Рихліцька, М. Шевців, М. Максимів, Й. Сабат, М. Лещук, М. Цалковський, А. Юзва, І. Михалюк, М. Лідун, Н. Бойко, І. Сойка, П. Похила, М. Антосевич; І. Юзва 40 ц.; М. Будзінський 30 ц.; по 25 ц.: Т. Купецький, А. Гавришків, І. Єдлінський, М. Скалоцький; дрібними 15 ц. Разом заколядовано $49.10. По відтягненню коштів за машину гроші з коляди розділено за волею жертводавців: $39.10 на Рідну Школу до старого краю і $5 на дім Лесі Українки. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Уряд Союзу Українок.

—o—

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

З „весіль" на народні цілі.

В нашій громаді завелися тепер гарні звичаї справляти „весілля". Але не такі весілля, на яких вінчають молодих, тільки такі, на яких пригадують старим їх вінчання. Для 6. лютого відбулось одно таке „весілля" в місцевім Народнім Домі з нагоди 25-літньої річниці вінчання Михайла Рапача і його дружини. Ювилятн, хоч живуть у Джансвилі, то проте беруть активну участь у наших місцевих організаціях, чим здобули собі серед тутешніх українських громадян любов і пошану.

Гостину розпочав о. І. Шнурер молитвою і бажанням ювилятам многих літ. Далі посипались бажання і від інших громадян. Були і промови. Цікаве слово сказав їх син, студент університету. Він зазначив, що цей звичай вшановувати чим-небудь своїх передовіших громадян захочує і його до активної праці серед вдячної української суспільности. Гості обдарили ювилятів також дарунками. На кінець забрав слово П. Янко і сказав, що серед такої гарної забави не годиться забувати і про нашу Рідну Школу та політичних вязнів. Вслід за тим він попросив присутніх до збірки на ту ціль. Зложили: М. Рапач $10; по $1: М. Микитюк, І. Верещак, о. І. Шнурер, П. Янко, Г. Головатий, В. Брикайло, І. Луцишин, Р. Вічковський; по 50 ц.: М. Трицецкий, Політило, Н. Павлишин, Ю. Гайнацький, А. Вацик, Нашпана, Н. Богуцький, Ф. Крупа, О. Макогін, М. Вінчар, М. Будник, М. Бурлицький, П. Павлусик, О. Ангел, Полелюк, Драбич; по 25 ц.: Л. Бейгер, Гайнацька, М. Сохачук, Г. Турський, Г. Петрів, В. Ґудзій, Пузіновська, А. Лібовський, Вранків, А. Бурчинська, С. Максимів, М. Конікевич; решта дрібними. Разом $30.75.

Подібне „весілля' відбулося в нас також 29 січня ц. р. в честь відомого місцевого громадянина Н. Богуцького і його дружини. Також і того разу не забуто на народні цілі і зібрано на Рідну Школу і політичних вязнів $8.30. Збіркою занялися В. Насипаний і С. Максимів. Зложили: В. Насипаний $2; по $1: Г. Головатий, молодече товариство „Українські козаки"; по 50 ц.: Н. Богуцький, П. Курчинський; по 25 ц.: Г. Кучма, Г. Турський, В. Філіпчук, Дж. Кролей, М. Трицецкий, Жидовиџус, С. Максимів, Н. Троцецкий; Й. Наконечний 35 ц. Гроші в сумі $39.05 вислано через Обєднання по половині на Рідну Школу політичних вязнів.

І. Луцишн.

ЛІД, ЩО ВАРИТЬСЯ Й ІНШІ ЧУДА

Недалеко західньо-манджурського міста Хаіляр є буддійський монастир Льомпі Ґонпаг. Живуть у тому монастирі „ями" (черці), що примандрували з Тибету. В монастирях Тибету та надграничних монастирях Монголії і Манджурії займаються черці не лише справами віри, але й ремеслом і промислом. Ось як описує життя в такім монастирі подорожник Г. Ф. Беніш.

Мистці гіпнотизму.

Довкола монастиря Льомпі Ґонпаг розложилося село низьких хат, у яких живуть монголки та страшно брудні, настирливі, крикливі і дуже живі діти. Крім того є тут ще 15—20 юрт кочовиків. Вони прийшли тут по ріжні поради: чи то в правничих справах, чи в справі недуг або смерти. Люблять, щоб такі справи пояснювати їм на містичний спосіб. Кожний чернець розуміється на якійсь спеціяльності і майже що дня приходять до кожного з них по пораду. Лікують понайбільше замовлюванням, одначе роблять теж операції, витинають чиряки, ампутують пальці рук і ніг, а навіть автор бачив такий випадок, що лями витяв хорому ребро, бо було ушкоджене внаслідок материзування. При лікуванні послугуються гіпнотизмом, в якому вони справжні мистці, а в таких штуках, як зосереджування волі, переношення думки не може дорівняти тибетанським лямам ніякий білий.

Зосереджування волі на снігу.

Зосереджування волі лями називають „тумо". Ось приклад: В зимі, при сході сонця, отже в найстуденішу пору дня, стоїть, непорушно наче статуя, голісінький лями, перепоясаний лише рушником. Той сам лями стоїть таксамо непорушно вполудне та ввечір. А ввесь той час нічогісінько не їв, усеж не замерз. „Коли я — каже Беніш — дивувався тому, чернець Понґета, що був вийшов зо мною, заохочував мене, щоб і я попробував такої штуки. Самособою — казав він — відразу мені не вдасться видержати цілими годинами на

снігу, всеж коротку хвилину напевно видержу. Справа дуже проста: треба лише зібрати всю силу волі з одною думкою: тобі мусить бути тепло, так тепло, щоб сніг довкола тебе став топитися!

Переношення думки.

Стояти голим на снігу, щоб перевести такий досвід, я не важився; всеж зважився я на менше небезпечну спробу. Понґета поклав мені на долоню грудку леду, а я на приказ черця зосередив усю мою волю, щоб лід став варитися. І справді! Я здумівся, як до кількох хвилин із леду стали підніматися хмаринки пари! Скільки в цьому було суґестії чи ошуканства, не знаю. Всеж простолюддя може в таких випадках вірити в чуда.

Далеко тяжче пояснити переношення думок, що часто роблять черці. Вони говорили мені, що я можу навчитися і такої штуки. Та як я не старався виконати приказі, що мені їх давав чернець Тульку, мені не щастило. Наставник монастиря сказав, що може на перешкоді є те, що мови неоднакові. І мабуть так воно й було. Бо спроби, що їх робили самі черці, вдавалися зовсім. Я завдав завдання Тулькові, а лями Толькопеґета, що був у зовсім іншій кімнаті, виконував це завдання якнайточніше. Головнож задивував мене такий досвід: Я попросив Тулька, щоб передав лямі приказ: хай він принесе статую Будди із своєї келії, хай перейде з нею монастирське подвіря, далі піде до хати Понґети, там статую завине у мій коц, знову вернеться і вкінці принесе мені статую до розмовниці (саля, в якій приймають людей). Я обрахував, що ця спроба мусіла забрати 12—15 хвилин часу. Я контролював час із годинником у руці. Минуло одинацять хвилин, заслона в дверях відслонилась і зявився чернець, прийшов без словечка, наче загіпнотизований, до мене та передав мені клунок! Ошуканство було виключене, бо лями, як я вже передтим був переконався, не розумів зовсім російської мови, а я власне приказ давав Тулькові тою мовою. Також ні один із черців, що були у розмовниці, ні на хвилиночку не виходили.

Такі і тим подібні приклади бачить примітивне кочівниче населення і лямів, що роблять те все в імені Будди, вважає святими чудотворцями, людьми, що мають надлюдську силу. Та правду сказати: чи й ми, освічені люди, можемо собі пояснити ці явища зовсім просто?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідну Школу в Радехівщині.

Жіноче товариство „Радехівщина" з Нюарку переслало через Обеднання $50 на Рідну Школу в Радехівщині, Ґаличина.

—o—

БОФАЛО, Н. Й.

На Рідну Школу.

Українська громада св. Миколая в Бофало, Н. Й., переслала через Обеднання $43.75 на Рідну Школу в старім краю.

В. П.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (103)

Довгий час Джейн лежала спокійно на плечах кавуру. Та згодом вона почала приходити до себе, почала позбуватися цього невідомого гіпнотичного впливу кавуру. Поволі почала бачити річи, розуміти їх. А ще далі почала ставити собі питання, що з нею діється. Нагло з цілою силою вона собі уявила, що з нею сталося.

Вона мусить щось робити. Але що? Хвилю вона споглядала на сталеві мязи кавуру і його кремезну поставу. Він ніс Джейн без найменшої напруги, а це було очевидним доказом, що в нього є величезна сила. Але куди він її несе? Що він хоче з нею робити? Якби тільки вона могла з ним розмовитись, думала вона собі в серці. Вкінці рішилася заговорити.

„Хто ти є?" — запитала вона по англійськи. Кавуру щось заворчав. Джейн повторила питання. Тоді кавуру відповів бантунським діялектом: „Я не розумію, чого ти хочеш". Це трохи врадувало Джейн, бо вона цей діялект знала. Тепер вона задумала завести з ним розмову. Але заки її розпочала, вона добре подумала, як до нього найкраще заговорити.

Знаючи, що в нетрах імпонує тільки сила, вона заговорила: „Коли ти зробиш мені найменшу кривду, мої люди прийдуть до твого села й винищать вас усіх до ноги". Та ця погроза видно не зробила великого враження на кавуру. Він відповів: „Твої люди ніколи не прийдуть до села кавуру. А коли би прийшли, то не вернуться живими". Після цього він замовчав.